



Številka: Up-371/19-5

Datum: 24. 4. 2019

SKLEP

Senat Ustavnega sodišča je v postopku za preizkus ustavne pritožbe, ki jo je vložila družba ADRIA AIRWAYS, d. o. o., Brnik – Aerodrom, ki jo zastopa Odvetniška družba Ilič & Partnerji, o. p., d. o. o., Ljubljana, na seji 24. aprila 2019

sklenil:

1. Ustavna pritožba zoper sodbo Vrhovnega sodišča št. III Ips 1/2018 z dne 22. 1. 2019 v zvezi s sodbo Višjega sodišča v Ljubljani št. I Cpg 1140/2016 z dne 28. 9. 2017 in sodbo Okrožnega sodišča v Ljubljani št. VIII Pg 3694/2013 z dne 19. 5. 2016 se sprejme v obravnavo.

2. Do končne odločitve Ustavnega sodišča se zadrži opravljanje izvršbe v zadevi, ki se pri Okrajnem sodišču v Kranju vodi pod št. I 710/2017.

OBRAZLOŽITEV

A.

1. V gospodarskem sporu je družba IPEK INTERNATIONAL Ltd Company, Belize City, Belize, kot tožnica od ustavne pritožnice kot toženke zahtevala vračilo zneska 368.890,26 EUR, ki ji ga je plačala na podlagi Pogodbe o nakupu letala AIRBUS A320 z dne 3. 8. 2012 (v nadaljevanju Pogodba). Sodišče prve stopnje je razsodilo, da je toženka (ustavna pritožnica) dolžna tožnici plačati 368.890,26 EUR z zakonskimi zamudnimi obrestmi od 22. 8. 2012 do plačila (I. točka izreka); da se v preostalem delu (glede plačila zakonskih zamudnih obresti od zneska 368.890,26 EUR od 12. 8. 2012 do 22. 8. 2012) tožbeni zahtevki zavrne (II. točka izreka); in da je pritožnica dolžna tožnici plačati 10.893,53 EUR pravnih stroškov s pripadajočimi zakonskimi zamudnimi obrestmi (III. točka izreka). Višje sodišče je pritožbo ustavne pritožnice zoper II. točko izreka izpodbijane sodbe zavrglo (I. točka izreka), v preostalem delu pa je njeno pritožbo zavrnilo ter v I. in III. točki izreka potrdilo izpodbijano sodbo (II. točka izreka). Vrhovno sodišče je zavrnilo pritožnično revizijo.

2. Pritožnica uveljavlja kršitve 22. in 23. člena Ustave. Opozarja, da je bilo pri sojenju na vseh treh stopnjah za odločitev bistveno vprašanje jezikovne razlage pomena angleške besede *deposit*, ki je bila uporabljena v Pogodbi. Razumevanje pomena (vsebine) te besede, ki so ga podali sodni tolmači, in izbira po njihovi presoji najbolj primernega izraza za njen slovenski prevod naj bi sodiščem postavila okvir, znotraj katerega so uporabljala materialno pravo in nadalje razlagala sporno pogodbeno razmerje. Dejstvo, da tolmači te besede niso prevedli kot *ara*, naj bi pomenilo izhodišče za vso kasnejšo materialno razlago rednih sodišč in povzročilo, da so vsa izhajala iz tega, da *ara* med strankama izrecno ni bila dogovorjena in da dogovor o *ari* ni bil nedvoumen, ker *ara* ni bila izrecno definirana. To naj bi nadalje pomembno vplivalo na presojo, da so pogodbeno določila sporna in da je treba šele ugotavljati pravo pogodbeno voljo strank. Če bi sodni tolmači besedo *deposit* prevedli kot *ara*, naj bi bil okvir, znotraj katerega bi sodišča opravila materialnopravno presojo, povsem drugačen, kar naj bi pomenilo, da sta (ne)pravilnost prevoda sodnega tolmača in njegovo (ne)razumevanje pravnih institutov *deposit* in *ara* odigrala ključno vlogo pri materialnopravni odločitvi v zadevi.

3. Pritožnica naj bi pred vsemi rednimi sodišči trdila prav to, da tolmači niso pravilno prevedli besede *deposit*, pri čemer naj ji sodišča ne bi omogočila izvedbe ključnega dokaza za te njene trditve, tj. postavitve izvedenca angleške terminološke stroke. Opozarja, da je kot pravilni pomen angleškega izraza *deposit* vseskozi navajala slovenski izraz *ara*, kot je ta razumljen v angleško govorečih pravnih sistemih in v letalski industriji, in to tudi dokaz(ov)ala. Predlagani dokaz s postavitvijo izvedenca angleške pravne terminologije naj bi pomenil ključen in hkrati tudi najbolj primeren dokaz za ugotovitev (ne)pravilnosti prevoda strokovnega izraza *deposit*, na čemer naj bi temeljila materialnopravna presoja spora. Zaradi pomanjkljivega strokovnega znanja s področja prava naj bi namreč tolmači to besedo prevedli napačno. Pritožnica dodaja, da se na mednarodne slovarje, sodno prakso tujih sodišč, strokovno literaturo in poslovne običaje v letalski panogi v zvezi s trditvami o pravilnosti tolmačenja izraza *deposit* ni sklicevala zato, ker bi želela, da se ti uporabijo namesto slovenskega materialnega prava, temveč zaradi dokazovanja pravega pomena besede. To pa naj bi bil predpogoj, da bi sploh lahko prišlo do pravilne uporabe slovenskega materialnega prava. Tudi na ta način naj bi Vrhovno sodišče kršilo pritožnično pravico do izjave.

4. Sodišče prve stopnje naj sploh ne bi obrazložilo, zakaj ni upoštevalo tega dokaznega predloga, temveč naj bi zapisalo zgolj to, da se ta kot nepotreben zavrne. Nekoliko bolj (vendar povsem neustrezno) naj bi se do neizvedbe tega dokaza opredelilo sodišče druge stopnje, po stališču katerega angažma izvedenca ne bi mogel služiti kot dokaz za to, da sta se stranki v spornem določilu dogovorili za *aro*; izvedenec naj ne bi bil primeren dokaz za iskanje skupnega namena pogodbenikov (prim. drugi odstavek 82. člena Obligacijskega zakonika, Uradni list RS, št. 97/07 – uradno prečiščeno besedilo in 20/18 – v nadaljevanju OZ). Tudi Vrhovno sodišče naj neizvedbe omenjenega dokaznega predloga ne bi ustrezno obrazložilo. Zapisalo naj bi, da prevod tolmačev za stranki ni sporen, sporen je le pomen prevoda, pri čemer naj bi povsem prezrlo, da je pritožnica celoten postopek uveljavljala ravno napačen prevod besede *deposit*. Površna obravnava zadeve naj bi izhajala tudi iz zapisa Vrhovnega sodišča, da pritožnica ni podala nobenih

drugih navedb, zakaj naj bi imelo plačilo spornega zneska po Pogodbi pravno naravo are. Pritožnica poudarja, da je od začetka spora izrecno navajala, da je treba izhajati iz namena strank in da je pomen sporne besede v letalskih poslih ara, zaradi česar naj se postavi izvedenca za angleško pravno terminologijo.

5. Prav tako po pritožničinem prepričanju zaradi nekritičnega pristopa vseh rednih sodišč do (napačnega) prevoda besede *deposit* sojenja v konkretni zadevi sploh niso opravili sodniki, temveč so njihovo funkcijo *de facto* prevzeli kar sodni tolmači s svojim izborom slovenske besede za tuj pravni institut *deposit*. Jezikovna razlaga pravnih pravil, izrazov in institutov naj bi bila naloga sodišča; to naj bi moralo razlagati pravi pomen in temu pomenu pripisati ustrezne pravne posledice. Tolmačeva dolžnost naj bi bila zgolj v zagotovitvi pravilnega prevoda, ki naj bi sodišču to omogočal. Če tolmač z ustreznim poznavanjem strokovnih izrazov ne razpolaga, naj bi bila potrebna korekcija z angažiranjem ustreznega strokovnjaka. Tolmači naj besede *deposit* ne bi pravilno prevedli, ker naj ne bi bili pravni strokovnjaki, ki bi podrobneje poznali slovenski pravni sistem in pomen instituta are, in ker naj ne bi bili strokovnjaki za angleško pravno terminologijo in angleško pravo oziroma za običaje v letalski industriji.

6. Pritožnica predlaga sprejem ustavne pritožbe v obravnavo, ker naj bi ji bile kršene ustavne pravice, zaradi česar naj bi utrpela hujše in težko popravljive škodljive posledice, šlo pa naj bi tudi za razrešitev pomembnih ustavnopravnih vprašanj, ki presegajo pomen konkretne zadeve. Poleg tega predlaga začasno zadržanje izvrševanja izpodbijanih aktov. Pojasnjuje, da je Okrajno sodišče v Kranju 10. 11. 2017 na podlagi pravnomočne sodbe iz obravnavanega gospodarskega spora že izdalo sklep o izvršbi št. I 710/2017, s katerim je dovolilo izvršbo z rubežem denarnih sredstev na njenih računih pri organizacijah za plačilni promet. Upnica naj bi obstajala samo na papirju, dejansko naj ne bi poslovala in naj ne bi imela nobenega premoženja. Sedež naj bi imela registriran v Belizeju, tj. državi, ki naj bi bila znana davčna oaza in uvrščena tudi na Seznam držav, v zvezi s katerimi obstaja visoko in povečano tveganje za pojav pranja denarja ali financiranja terorizma, ki ga je objavil Urad Republike Slovenije za preprečevanje pranja denarja. Na poslovnem naslovu te družbe naj ne bi bila prijavljena nobena družba s tako firmo, njena domnevna zastopnica pa naj bi na zaslišanju pred sodiščem prve stopnje povedala, da živi v Turčiji in da v resnici družbo vodi po navodilih tretjih oseb. Obstajala naj bi velika nevarnost, da v primeru uspeha z ustavno pritožbo pritožnica od tega ne bo imela nobene koristi, saj naj ne bi mogla predlagati nasprotne izvršbe niti vložiti kondikcijske tožbe, poleg tega naj drugačna sodba v morebitnem novem sojenju ne bi bila priznana v Belizeju, saj naj ne bi bila izkazana vzajemnost. Upnica naj bi v izvršbi lahko izterjala minimalno 587.380,64 EUR, kar naj bi predstavljalo izjemno visok znesek, katerega povračila naj torej pritožnica ne bi mogla doseči, zato naj bi zanjo nastale nepopravljive škodljive posledice. Navedeno naj bi izkazoval tudi pravnomočni sklep o odlogu izvršbe v postopku št. I 710/2017.

B.

7. Senat je ustavno pritožbo sprejel v obravnavo (1. točka izreka). O njeni utemeljenosti bo odločalo Ustavno sodišče, ki bo presodilo, ali so bile z izpodbijanimi sodnimi odločbami kršene pritožnične ustavne pravice oziroma temeljne svoboščine.

8. Če je ustavna pritožba sprejeta v obravnavo, lahko po 58. členu Zakona o Ustavnem sodišču (Uradni list RS, št. 64/07 – uradno prečiščeno besedilo in 109/12 – v nadaljevanju ZUstS) senat ali Ustavno sodišče na nejavni seji zadrži izvršitev posamičnega akta, ki se z ustavno pritožbo izpodbija, če bi z izvršitvijo lahko nastale težko popravljive škodljive posledice.

9. Za pritožnico bi nadaljevanje izvršilnega postopka, navedenega v 2. točki izreka, lahko pomenilo nastanek težko popravljivih škodljivih posledic. Okoliščine, ki jih v tem delu navaja, zlasti dejstvo, da je upnica tuja pravna oseba, ki v Republiki Sloveniji nima premoženja, lahko povzročijo, da bo pritožnica posledice, ki bi nastale s poplačilom sporne terjatve, v primeru kasnejšega uspeha z ustavno pritožbo težko odpravila. Za nasprotno stranko, tj. upnico, pa odlog izvršilnega postopka sam zase ne more povzročiti težko popravljivih škodljivih posledic. Pomeni le, da bo izvršilno sodišče nadaljevalo postopek po odločitvi Ustavnega sodišča v tej zadevi. Senat Ustavnega sodišča tako ocenjuje, da teža potencialnih škodljivih posledic, ki jih navaja pritožnica, pretehta nad okoliščino upnične kasnejše izterjave terjatve v primeru, če pritožnica z ustavno pritožbo ne bi uspela. Zato je senat na podlagi 58. člena ZUstS smiselno uporablja tudi za postopek z ustavno pritožbo, do končne odločitve Ustavnega sodišča zadržal izvršbo v zadevi, navedeni v 2. točki izreka tega sklepa. Zadržanje pomeni, da sodišče do končne odločitve Ustavnega sodišča ne sme opravljati nadaljnjih izvršilnih dejanj (2. točka izreka).

C.

10. Senat Ustavnega sodišča je sprejel ta sklep na podlagi drugega odstavka 55.b člena in 58. člena ZUstS v sestavi: predsednik senata dr. Marijan Pavčnik ter člana dr. Dunja Jadek Pensa in dr. Rajko Knez. Sklep je sprejel soglasno.

dr. Marijan Pavčnik
Predsednik senata